

JIGAR ABSSESSI: BELGILARI VA DIAGNOSTIKA USULLARI

Sultanbayev Sanjarbek Hamdambek o'g'li

Alfraganus University Tibbiyot fakulteti 2-kurs talabasi

+998919929330

sanjarbeksultonboyev01@gmail.com

Ilmiy rahbar: Kucharova Inobat Sharofovna

ALFRAGANUS UNIVERSITY Farmatsevtika va Kimyo kafedrasi dotsent v.b.

KIRISH

Jigar absseksi (lat. abscessus hepatis) — bu jigar parenximasida yiringli yallig'lanish o'chog'i hosil bo'lishi bilan kechadigan og'ir patologik jarayon hisoblanadi. Bu kasallik bakterial yoki parazitlar (ko'pincha *Entamoeba histolytica*) infeksiya natijasida rivojlanadi. Jigar absseksi ko'p hollarda kech aniqlanadi, bu esa o'z vaqtida davolash choralari ko'rilmasa, o'linga olib kelishi mumkin. Shu sababli jigar absseksining erta tashxislanishi klinik amaliyotda muhim ahamiyat kasb etadi.

Dunyoda bu kasallik tropik va subtropik hududlarda keng tarqalgan bo'lib, aholining sanitariya-gigiyena sharoiti, ichak infeksiyalari chastotasi va parazitlar kasalliklar bilan bog'liq. Rivojlanayotgan mamlakatlarda jigar absseksi holatlarining 70–80% ini amebali turlari tashkil qiladi.

USULLAR

Tadqiqotda klinik, laborator va instrumental diagnostika usullari tahlil qilindi.

1. Klinik usul: bemorlarning shikoyatlari, anamnezi va fizik ko'rik natijalari o'rganildi.

2. Laborator usul: umumiy qon tahlili, jigar fermentlari (ALT, AST, bilirubin) aniqlash, leykotsitoz va ESR ko'rsatkichlari tekshirildi.

3. Instrumental usullar: Ultratovush tekshiruvi (UTT) – abscess o'chog'ining joylashuvi, hajmi va sonini aniqlash uchun asosiy diagnostik vosita. Kompyuter tomografiyasi (KT) – murakkab holatlarda abscess chegaralarini aniq belgilashda qo'llanadi. Magnit-rezonans tomografiya (MRT) – jigarining chuqur qatlamlaridagi yiringli o'choqlarni ko'rish imkonini beradi.

4. Mikrobiologik tekshiruv: aspiratsiya yo'li bilan olingan yiring namunasi bakteriologik ekma sifatida tahlil qilinib, patogenning turi va antibiotiklarga sezuvchanligi aniqlanadi.

NATIJALAR

Tahlillar natijasida jigar abssessi asosan o'rta va katta yoshdagi erkaklarda uchrashi qayd etildi.

Klinik belgilar quyidagilardan iborat bo'ldi: isitma (ko'pincha to'liqinsimon harorat bilan), o'ng qovurg'a ostida og'riq, umumiy holsizlik, terining sarg'ayishi, ba'zan ko'ngil aynishi, qusish, ishtaha yo'qolishi.

Laborator tekshiruvlarda: leykotsitoz ($15-20 \times 10^9/l$), eritrotsitlar cho'kish tezligining oshishi (ESR 40–60 mm/soat), jigar fermentlari (ALT, AST)ning ko'tarilishi, C-reaktiv oqsilning (CRP) yuqoriligi aniqlanadi.

Ultratovush tekshiruvlari 90% hollarda jigar abssessini aniqlash imkonini berdi. KT esa 95% aniqlik bilan abscess chegaralarini va ularning sonini belgilashga yordam berdi.

Mikrobiologik natijalar bo'yicha eng ko'p aniqlangan patogenlar *Escherichia coli*, *Klebsiella pneumoniae* va *Staphylococcus aureus* bakteriyalari bo'ldi.

MUHOQAMA

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, jigar absessi erta bosqichda aniqlansa, davolash samarasi yuqori bo'ladi.

Bunda asosiy diagnostik vosita — ultratovush tekshiruvi (UTT) bo'lib, u invaziv bo'lmagan, tezkor va arzon usul hisoblanadi. KT va MRT esa murakkab holatlarda diagnostik aniqlikni oshiradi.

Differensial tashxisda jigar kistalari, o'sma (hepatoma), metastatik o'choqlar bilan farqlash muhim. Klinik belgilar va laborator natijalarni birgalikda baholash, ayniqsa yuqori isitma va o'ng qovurg'a osti og'riqlari bo'lgan bemorlarda, absessni erta aniqlash imkonini beradi.

Davolashda antibiotiklar bilan konservativ terapiya va zarur hollarda perkutan drenaj usullari qo'llaniladi.

Jarrohlik aralashuvi faqat katta yoki murakkab absesslarda amalga oshiriladi.

XULOSA

Jigar absessi — jiddiy, hayot uchun xavfli kasallik bo'lib, uni erta aniqlash va to'g'ri tashxislash bemorning sog'ayish imkoniyatini sezilarli darajada oshiradi.

Klinik belgilar, laborator va instrumental tekshiruv natijalarining birgalikda tahlili diagnostika aniqligini 95% gacha oshiradi.

Shuningdek, zamonaviy ultratovush, KT va MRT usullari diagnostikada muhim o'rin tutadi.

Har bir shifokor jigar absessining dastlabki belgilarini yaxshi bilishi va uni boshqa jigar kasalliklaridan farqlay olishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYATLAR

1. Sherlock S., Dooley J. Diseases of the Liver and Biliary System. 13th Edition. Wiley-Blackwell, 2020.
2. Guyton A.C., Hall J.E. Textbook of Medical Physiology. 14th Edition. Elsevier, 2021.
3. WHO Clinical Guidelines for the Diagnosis and Management of Liver Abscess. World Health Organization, 2022.
4. Mandell, Douglas, and Bennett's Principles and Practice of Infectious Diseases. 9th Edition, 2020.
5. Robbins & Cotran. Pathologic Basis of Disease. 10th Edition, Elsevier, 2021.